

GYÓRI PÉTER

Szemben az árral...

A Hálózat Alapítvány lakásrezsi-támogatási
és krízis-támogatási rendszeréről

Az elmúlt években Budapest 23 helyi önkormányzata együttesen évente 25–30 ezer háztartásnak nyújtott önkormányzati lakásfenntartási támogatást, mintegy évi 900 millió Ft összegben. A támogatás a háztartások átlagosan 3 százalékához jutott el. A Hálózat Alapítvány (a Fővárosi Önkormányzat által szabályozott módon) ugyanebben az időszakban ún. Budapesti Lakásrezsi Támogatást (a továbbiakban: BLT) nyújtott 20 ezer távfűtéses lakásban élő és 40 ezer egyéb fűtésű lakásban működő háztartásnak, összesen mintegy évi 1,2 milliárd Ft összegben. Ezzel a Budapesti Lakásrezsi Támogatás a távfűtéses lakásokban élő háztartások 8 százalékához, az egyéb lakásokban működő háztartások 5 százalékához jutott el. Az utóbbi támogatási forma bürokratikus lebonyolítási költsége töredéke az előzőnek, forrását maguk az érintett szolgáltatók biztosítják.

I. A Budapesti Lakásrezsi Támogatásról

Előzmények

Magyarországon a piacgazdaságra való áttérés az 1990-es évek elején több olyan jelentős változással járt együtt, melyek új és hatékony eszközök kialakítását tették szükségessé. Ilyen változások voltak többek között:

- a közel tíz éven keresztül ható évi kétszámjegyű fogyasztói infláció;
- a lakásfenntartási költségeket is érintő központi ártámogatási rendszer megszűnése, az addigi központi árképzési rendszer részleges decentralizálása a helyi önkormányzatok szintjére;
- a közművállalatok privatizációja, az amortizáció kötelező beépítése a költség- és árkalkulációba;
- a lakossági reáljövedelem-csökkenés fölgyorsulása a kilencvenes évek első felében, ezen belül a munkanélküliek számának drámai megemelkedése, az elszegényedés fokozódása, a jövedelmi egyenlőtlenségek növekedése.

HAZAI KÖRKÉP

Az 1990-es években az energia- és közműszolgáltatások árainak, a lakásfenntartási kiadásoknak az emelkedése rendre meghaladta az egyébként is magas infláció mértékét.

Miközben Budapesten elkerülhetetlen volt a helyi közüzemi szolgáltatások árainak folyamatos emelése, ez egyben a következő súlyos következményekkel fenyegetett:

- drasztikusan megnő azon háztartások száma, amelyek nem képesek fedezni a megemelkedett lakásfenntartási költségeket;
- megnő azon háztartások száma, ahol az eladósodás mértéke már kezelhetetlenné válik;
- a fizetőképesség csökkenését is meghaladó körben csökken a fizetőkészség (fizetési szándék), akár látens, vagy explicit „polgári engedetlenség” formájában.

Mindezek következtében

- megrendül egyes társadalmi csoportok lakhatásának biztonsága, s a folyamat a lakhatás tömeges elvesztéséig is eljuthat;
- olyan eladósodási spirál alakulhat ki, amely később egyáltalán nem, vagy csak nagyon drágán kezelhető;
- a lakásfenntartási költségek gyors és halmozott növekedésével leginkább érintett lakástípusok (elsősorban az államszocializmusban telepszerűen épített panel-lakások) piaci értéke drasztikusan csökken, ami gyorsuló szegregációhoz, slumosodáshoz, igen nehezen kezelhető várospolitikai, ökológiai problémákhoz vezet;
- azon szolgáltatások esetében, melyeknél a „büntető módszerek” (a szolgáltatás kikapcsolása) nem lehetséges, vagy széles körben nem elfogadott (ilyen a víz, csatorna, szemétszállítás, távfűtés – vagyis éppen azoknál, amelyek árát Budapesten a Fővárosi Önkormányzat szabja meg), drasztikusan megnőhetnek a kintlevőségek, vagyis azok az összegek, melyek nem folynak be a nyújtott szolgáltatás ellenértékeként;
- ez újabb áremeléseket indukál, illetve veszélybe sodorja a szolgáltatók likviditását, s így akár a szolgáltatók csődjéhez, a szolgáltatások részleges korlátozásához, illetve színvonalának leromlásához is vezethet.

Az áram és a gáz hatósági árát a mai napig a központi kormányzat határozza meg. A távfűtés, víz, csatornahasználat, szemétszállítás árát azonban 1992–1994 óta az önkormányzatok határozzák meg, melyek egyben tulajdonosai (privatizált társaságoknál többségi tulajdonosai) a szolgáltató cégeknek.

Ezért 1994-ben – amikor a Fővárosi Önkormányzatnak először kellett egyszerre tulajdonosként és ármeghatározó szervezetként szembenéznie a fent említett veszélyekkel – felgyorsultak a BLT kidolgozására irányuló munkálatok.¹ A szolgáltatók árbevétele – akárcsak az általános árindex

¹ Mivel az említett tendenciák már az előző években is láthatóvá váltak, korábban is kísérlet történt egy ún. *Fővárosi Egységes Kiegészítő Lakásfenntartási Támogatás* bevezetésére, ez azonban akkor, 1991-ben a Fővárosi Önkormányzat szűkre szabott hatásköreinek határaiba ütközött.

Egyfajta előtanulmányként lásd: Győri Péter: *Eladósodott társadalom, Fővárosi díjhátralékok 1984–1994. I–II. Éselly, 1995/1–2.*

– ugyan ezekben az években is folyamatosan emelkedett, a kintlevőségek aránya azonban szintén igen dinamikus növekedést mutatott. (1992: 6%, 1993: 10–12%, 1994: 14–19%). A Távfűtő Művek kintlevősége pl. 1991-ről 1993-ra gyakorlatilag megduplázódott (460 mFt-ról 915 mFt-ra nőtt), és ez előre vetítette mindazon veszélyeket, melyekről szóltunk.

A szolgáltatók számításai 1994-ben az árbevétel és a kintlevőségek mértékéről

		1993. évi tény	1994. évi várható	1995. évi terv
Távfűtés	Árbevétel (Mrd Ft)	9,5	10,5	15,6
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	915	1,416	2,817
	Tartozás/árbevétel (%)	9,6	13,5	18,1
Víz	Árbevétel (Mrd Ft)	5,1	5,8	8,5
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	600	907	1,500
	Tartozás/árbevétel (%)	11,8	15,6	17,6
Csatorna	Árbevétel (Mrd Ft)	3,9	4,3	7,2
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	422	814	1,316
	Tartozás/árbevétel (%)	10,8	18,9	18,3

Ezeknek a közvetlenül, rövid és közép távon fenyegető kockázatoknak a számba vétele és józan belátása vezetett ahhoz, hogy megpróbáljunk egy új problémamegoldó eszközt kialakítani Budapesten – így született meg a BLT rendszere.

A Budapesti Lakásrezsi Támogatási rendszer bemutatása

Budapest területén 23 teljesen független, önálló helyi (kerületi) önkormányzat működik. Az 1993-ban megalkotott ún. Szociális törvény szerint ezek az önkormányzatok ún. lakásfenntartási támogatást nyújthatnak a rászorulóknak: volt kerület, amelyik nyújtott ilyen támogatást, volt, amelyik nem. A feltételek igen változatosak (sokszor esetlegesek), a nyújtott összegek általában rendkívül alacsonyak voltak.² A Fővárosi Önkormányzatnak viszont nincs hatásköre, hogy pénzbeli támogatást folyósítson a háztartásoknak, holott ennek hiányában a fent említett veszélyekkel kellett számolni. Másrészt az érintett szolgáltató részvénytársaságok is érdekelték voltak anyagilag abban, hogy lehetőleg fennmaradjon a fogyasztók fizetőképessége, de legalább is ne növekedjenek drámaian a kintlevőségek.

Ezért hoztuk létre a Hálózat Alapítványt³, melynek vezető testülete a

² 1999-ben Budapesten a 23 helyi önkormányzat összesen 872 millió Ft-ot fordított helyi lakásfenntartási segélyre (az előző és a következő években ennél kevesebbet), melyből 31 ezer háztartás részesült, egy háztartásra éves szinten átlagosan 28 500 Ft segély jutott.

³ A szerző az Alapítvány kuratóriumának elnöke, 1990–2002 között a Fővárosi Közgyűlés és Szociálpolitikai és Lakásügyi Bizottságának elnöke.

szolgáltatók, a fővárosi önkormányzati képviselők és néhány civil szervezet delegáltjaiból áll. Az Alapítványba a szolgáltatók (víz-, csatorna-, szemétszállítás, távfűtési részvénytársaság) befizetik árbevételük 1–2 százalékát (a kintlevőségeiknek megfelelő összeg nem egészen 10 százalékát). E közérdekűnek tekinthető befizetés után a társaságokat adókedvezmény illeti meg. Bár első megközelítésben a szolgáltatók közvetlen anyagi részvétele a BLT forrásainak biztosításában ellentmond bizonyos közgazdasági, piaci logikának (mely szerint elsősorban az állam, az önkormányzat feladata lenne e rendszer finanszírozása), mégis több érv hozható fel az ilyen megoldás mellett is. Külső támogatás (explicit vagy implicit szubvenció) esetén „felpuhul” az önkormányzati tulajdonú (vagy akár részben privatizált) cég gazdálkodása, gyengülhetnek a költséghatékonyság növelésére, a kintlevőségek csökkentésére tett erőfeszítések, torzulhatnak az ún. „áralku” folyamatai. Ugyanakkor a rezsitámogatás közvetlenül a társaságok bevételeit növeli.⁴

A BLT célcsoportját, feltételeit, háztartásonkénti összegét a fővárosi képviselőtestület rendeletben szabályozza. A jogosultak körét és a támogatás összegét minden évben – különféle PR-eszközök igénybevételével – kihirdeti a Fővárosi Önkormányzat, a jogosultak az igénylő lapokat a helyi (kerületi) polgármesteri hivataloknál megtalálják és ott leadhatják. Az Alapítvány munkatársai ezeket összegyűjtik, ellenőrzik, eljuttatják a szolgáltatói számlakibocsátó szervezetekhez, ahol az egyes számlákon rögzítik a fogyasztás szerinti díj összegét, a támogatás összegét, s a kettő különbözeteként a fogyasztó által ténylegesen fizetendő összeget. Amikor a fogyasztó az ily módon csökkentett összegű számlát kifizette, az Alapítvány „helyette” kifizeti a számla fennmaradó részét, a támogatás összegét. (A tényleges pénzmozgások valójában ennél is egyszerűbben zajlanak.) E technikai megoldások következtében a támogatás bürokratikus költségei minimálisak, készpénzkifizetésére nem kerül sor, és csak az tudja fölhasználni a támogatást, aki a számla fennmaradó részét kifizette. Így módon az is biztosítható, hogy a társaságok által átadott források kizárólag az illető szolgáltató számlajóváírására legyenek felhasználva.

Mivel a folyamatosan emelkedő árak – a statisztikák és az empirikus szociológiai felmérések szerint is – a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező háztartások fizetőképességét veszélyeztetik a legnagyobb valószínűséggel, ezért a támogatásra jogosultak körének meghatározásánál ezeket a háztartásokat tekintettük célcsoportnak. A ténylegesen jogosultak körének nagyságát természetesen a rendelkezésre álló források nagysága is behatárolta. Így a távfűtési díjtámogatás esetén az ilyen lakásban élők alsó jövedelmi decilisét (max. 25 000 háztartás), a víz-, csatorna-, szemétdíjtámogatás esetén a fogyasztók alsó jövedelmi decilisének a felét

⁴ Tekintsünk egy egyszerű, modellszerű példát erről: egy átlagos távfűtéses lakás éves fogyasztásának díja 100 000 Ft. Ha ez meghaladja a háztartás fizetőképességét, akkor nagy valószínűséggel ez az összeg nem folyik be a társasághoz. 20 000 ilyen háztartás esetében ez a kintlevőség 2000 millió Ft lenne. Ha a BLT 20 000 Ft támogatást nyújt e háztartásoknak, s ezt az összeget az Alapítványon keresztül a szolgáltató biztosítja (20 000 háztartás esetén ennek összege 400 000 millió Ft), azzal, hogy a fennmaradó, fizetendő összeget már meg tudja fizetni az alacsony jövedelmű fogyasztók célcsoportja is, akkor 1600 millió Ft bevétel befolyik ebből a fogyasztói körből is.

(40 000 háztartás) céloztuk meg. A jogosultsági kritériumokat ennek megfelelően alakították ki, maximálisan figyelembe véve azt is, hogy mind a jogosultság (rászorultság) bizonyítása, igazolása, mind pedig az ellenőrzés a lehető legegyszerűbb és panasz mentesebb legyen. Így a távfűtési díjtámogatás esetén az alsó jövedelmi decilis jövedelemhatára jelöli ki a jogosultság határát (a statisztikai becslések és a jövedelembevallások, -igazolások kalkulált hibáival, torzításaival korrigálva), az egyéb díjtámogatások esetében a különböző, központilag szabályozott rendszeres helyi önkormányzati segélyekben részesülők, illetve a valamilyen oknál fogva ilyenben nem részesülő, de igen alacsony jövedelemmel rendelkezők tartoznak a jogosultak közé. (Jellemző e módszer működőképességére, hogy évi 1-2 bejelentéstől eltekintve nem merültek föl kifogások a támogatásban részesülőkre vonatkozóan.)

Az egy háztartásnak jutó támogatás mértékének meghatározásakor fontos szempont, hogy ez az összeg nem lehet túl alacsony (mert akkor nem éri el célját), de nem haladhatja meg az aktuális díjmelés átlagos háztartásra jutó összegét sem. Így a háztartásonkénti támogatás az érintett számlák szerint fizetendő összeg kb. 15–20 százalékát tették ki.

A BLT lényeges jellemzője, hogy ez egy egységes, normatív, ún. nyílt végű támogatás. Vagyis akik a támogatás meghirdetett feltételeinek megfelelnek, azok – valós adatokat tartalmazó kérelem benyújtása esetén – jogosultak a támogatásra, a számlajóváírást 12 hónapon keresztül automatikusan elvégzik. Ez úgy oldható meg, hogy az évente rendelkezésre álló források, a jogosultsági feltételek, a háztartásonkénti támogatási összeg előzetes kalkulációja során eleve némileg több háztartással számolunk, mint ahány háztartás azt ténylegesen igénybe is veszi (a kérelmet beadja, a legintenzívebb tájékoztatási munka mellett is). Ennek következtében a forrásokból évente pénzmaradvány is képződik az Alapítványnál (kezdetben a maradvány elérte a 20 százalékot, majd fokozatosan csökkent, a beüzemeléssel párhuzamosan, jelenleg 5 százalék).

Például a 2002. évi kalkuláció során tudtuk, hogy a 250 000 távfűtéssel ellátott háztartásból a jogosultsági feltételeknek kb. 25 000 háztartás felel meg, az előző évek tapasztalatai alapján mégis 20 000 ténylegesen igénybe vevő háztartással kalkuláltunk előre, s végül 18 000 háztartás adott be érvényes kérelmet (így az óvatos kalkuláció következtében automatikusan keletkezik némi maradvány). Víz-, csatorna-, szemétszállítási támogatásra a budapesti 820 000 háztartásból kb. 45–50 000 háztartás felel meg a jogosultsági feltételeknek. Itt – szintén az előző évek tapasztalatai alapján – 40 000 ténylegesen igénylő háztartással kalkuláltunk, s végül 38 000 háztartás adta be az érvényes igénylését.

A BLT ismertségét, elfogadottságát illetve társadalmi környezetét ilusztrálja a bevezetését követő második évben végzett vizsgálat, melyet a fogyasztói oldal monitorozása érdekében az egyik szolgáltató minden évben elvégeztet.

HAZAI KÖRKÉP

A FŐTÁV Rt. fogyasztóinak körében végzett véleménykutatás egyes kérdéseire adott válaszok (Marketing Centrum)

Kérdés	Válasz	%
Hallott-e Ön a díjkompenzációról (BLT)?	igen	63
Hallott-e...(egy főre jutó jövedelem – 12 000 Ft/hó)	igen	78
Tudja-e, hogyan lehet a BLT-t igénybe venni?	igen	86
Egyetért-e azzal, hogy az anyagi okok miatt nem-fizetőket nem szankcionálni kell, hanem valahogyan segíteni?	igen	78
Egyetért-e azzal, hogy a szolgáltató kikapcsolja a fűtést, ha a lakók 50 százaléka nem fizet?	igen	19
Távhődíj-emelés esetén lehet-e, hogy fizetéseképtelenné válnak?	igen	68
Az Ön illetve családjá anyagi helyzete az elmúlt öt évben...?	romlott	77
A következő év őszéig az Önök anyagi helyzete...?	romlani fog	67
A lakásrezi az Ön családi költségvetésének mekkora részét teszi ki?	50 százaléknál több	40
A távfűtési díj az Ön családi költségvetésének mekkora részét teszi ki?	20 százaléknál több	66

A havi rendszeres támogatás említett pénzmaradványa (és kamatai, valamint az Alapítvány egyéb bevételei) terhére kialakítottuk az ún. *hátralékkiegyenlítő támogatás* rendszerét. Ez azoknak a háztartásoknak a megsegítését szolgálja, akik nem tudták kifizetni közüzemi számlájukat. (Az előzőekben ismertetett havi rendszeres díjtámogatásban az is részesülhet, akinek korábbról fizetési elmaradása van, viszont ez nem halmozódik tovább, ha a támogatással csökkentett számlaösszeget elkezdi fizetni.) A hátralékkiegyenlítő támogatás feltételeit az Alapítvány részletesen lefektetett szabályai tartalmazzák. E támogatáshoz kizárólag önkormányzati, vagy megfelelő referenciával rendelkező civil szociális szervezet javaslatára, az ott dolgozó felkészült szociális munkásokkal együttműködve lehet hozzájutni. E támogatás nyújtásának fontos feltétele, hogy a hátralékos ügyfélnek önrészként ki kell fizetnie – akár más segítyből fedezve – a hátralék 50–80 százalékát (attól függően, hogy mikor keletkezett a hátralék).

A hátralékkiegyenlítő támogatás egyik speciális fajtája az ún. *krízis-támogatás*, mely a kilakoltatás veszélyével fenyegetett családok sajátos anyagi megsegítését szolgálja, a lakás elvesztésének megakadályozása érdekében. Ezekben az esetekben a saját rész kifizetésére vonatkozó feltételek jóval enyhébbek.

A különböző támogatási formák a különböző fokú lakásfenntartási nehézségekkel küzdő háztartások közvetlen megsegítését célozzák, egy egymásra épülő rendszerben. Ezt egészítik ki még a következő rendszeres elemek, „modulok”: A Fővárosi Önkormányzat az utóbbi években célzott pályázatokkal támogatta azt, hogy civil szervezeti formában alakuljon ki egy *szociális lakáscsere hálózat*, amely azoknak próbál ingyenes „ingatlanközvetítéssel”, jogi közreműködéssel segíteni, akiknek még segítséggel sincs reményük arra, hogy jelenlegi lakásukat a jövőben fenntartsák, de önmaguk védtelenek és járatlanok az ingatlanpiacon. Szintén kiegészítő

támogatással kellett azt is elősegíteni, hogy az új kihívásoknak megfelelően az önkormányzati családsegítő központokban alkalmazni tudjanak *adósságkezelő tanácsadókat*, a támogatások elbírálásában közreműködő, erre a területre *specializálódott szociális munkásokat és jogászokat*.

A BLT immár többéves működtetése során azt tapasztaltuk, hogy a szolgáltató részvénytársaságok „érzékenysége” a kintlevőségek kezelése iránt igen-igen különböző. Ez függ a szolgáltatás kikapcsolásának, megvonásának lehetőségétől, de függ a szolgáltató piaci helyzetétől, a menedzsment felkészültségétől is, és attól is, hogy mennyire befolyásolja a kintlevőségek nagysága a vállalat nyereségességét. Van olyan szolgáltató, melynél még a számlázási rendszer is igen sok pontatlanságot tartalmaz, a kintlevőségek nyilvántartásáról nem is beszélve, s van olyan szolgáltató is, amelynél – sajátos módon éppen a BLT bevezetésének hatására – komoly technikai fejlesztéseket hajtottak végre e nyilvántartási rendszerek területén, s a BLT hatását is megpróbálják rendszeresen monitorozni.

Ezen elemzések alapján például a távfűtési díjak esetében elmondható, hogy miközben a havi beszedési hatékonyság⁵ a nyolcvanas évek végi átlagosan 95 százalékról fokozatosan 80–85 százalékra süllyedt, aközben a BLT-t igénybe vevő háztartások körében ez 97 százalékot tesz ki. Vagyis éppen a fizetőképességgel leginkább küszködők egy részénél sikerült megőrizni a számlák pontos, havi kiegyenlítésének gyakorlatát. A víz-, csatorna-, szemétszállítási és távfűtési díjtámogatással együttesen mintegy 60 000 rászoruló háztartás lakhatási biztonságát, illetve fogyasztó fizetőképességét sikerült megőrizni az elmúlt évek során.

A BLT bevezetése előtt – a támogatási rendszer nélkül meghozott központi árhatósági döntések éveiben – a kintlevőségek radikális növekedésnek indultak, s néhány év alatt kritikus szintre emelkedtek. A hatékonyságmérő elemzések azt mutatják, hogy a BLT – természetesen más intézkedésekkel együttesen – hozzájárult ahhoz, hogy az érintett szolgáltató társaságok „beszedési hatékonysága” (a ténylegesen kifizetett és a fizetendő számlaösszegek aránya) nem romlott tovább drámaian – ezt az arányt legalább is sikerült stabilizálni.

A BLT ugyan megpróbált időben és hatékonyan reagálni a piaczgazdasági átmenet éveiben fölmerült új szolgáltatói-fogyasztói helyzetre, a gazdasági, társadalmi és közigazgatási környezet radikális változásaira, azonban az új helyzet (a GDP immár évről évre növekszik) immár lehetővé és egyben szükségessé is tenné egy *országosan egységes, garantált, megfelelően szabályozott lakásfenntartási támogatási rendszer* bevezetését. A Budapesti Lakásrezsi Támogatás többéves, hatékony költségvetési és panaszmentes működése ehhez egyrészt figyelembe vehető tapasztalatokkal szolgálhat, másrészt egy ilyen változás esetén újra kell majd gondolni magának a Budapesti Lakásrezsi Támogatás rendszerének a további sorát is.

⁵ Az adott hónapban kibocsátott számlák összegének hány százaléka folyt be a rendes határidőig.

HAZAI KÖRKÉP

A tárgyhavi (márciusi) számlázott összeg és a tárgyhavi hátralék arányának alakulása (1991–1998)⁶

	1991	1992	1993	1994	1995*	1996	1997	1998
Tárgyhavi számlázott összeg (milliárd Ft)	2,0	3,0	4,0	2,5	2,9	3,9	5,1	5,6
Tárgyhavi hátralék a tárgyhavi számlázott összeg százalékában ⁷	8,2	9,4	12,5	20,0	17,2	21,8	19,6	20,7

*A BLT bevezetésének éve

II. A hátralékkiegyenlítő és a krízis-támogatásokról

A BLT ahhoz mindenképp hozzájárulhatott, hogy a kilencvenes évek közepén Budapesten elkerülhető legyen a hátralékok robbanásszerű expanziója, azt azonban nem előzhette meg, hogy nagyon sokan mégis fizetési elmaradásba csússzanak, sokaknak mégis növekedjen a hátraléka. A becslések szerint ma legalább 50 ezerre tehető azon budapesti háztartások száma, melyekben hat hónapon túl nyúló hátralékkal rendelkeznek (az említett szolgáltatásokon túl áramdíj-, gázdíj-, lakbér-, vagy társasházi közös költség-hátralékkal).

A BLT, mint említettük, éves, kalkulált maradványának felhasználásaként ezen hátralékos háztartások támogatására alakította ki a Hálózat Alapítvány hátralékkiegyenlítési támogatási rendszerét.

A Hálózat Alapítványhoz eddig (1996. szeptember 1. – 2003. február 3. között) valamivel több mint öt év alatt összesen 16 930 db hátralékkiegyenlítő támogatási kérelem érkezett be, melyek közül 14 336 db kérelemről született pozitív döntés (85%). A 14 336 család részére összesen 1 milliárd 158 millió Ft támogatást ítélt oda a kuratórium a Támogatási Szabályzat szerint. A megítélt hátralékkiegyenlítő támogatások legnagyobb részét a FÓTÁV Rt. kintlevőségei tették ki (465 M Ft), illetve a víz-, csatorna-, szemétdíj kintlevőségeket (336 M Ft). Az ún. krízis-támogatások keretében mintegy 148 M Ft lakbér-hátralék kiegyenlítéséről született döntés (13%) az érintettek kilakoltatásának elkerülése érdekében. Ez utóbbi támogatásra az alapítványi egyéb bevételek, illetve a kamatok nyújtanak fedezetet.

A Hálózat Alapítvány ún. krízis-támogatást nyújt azokban az esetekben, amikor a lakbérhátralék miatt felmondják a lakásbérleti szerződést,

⁶ Az adatok csak tendenciák értelmezésére alkalmasak, együttesen tartalmazzák az érintett szolgáltatók lakossági számláinak összegét és néhány más szolgáltatás összegeit is. Márciusban már általában érzékelhető az év eleji árváltozások hatása, s ezek egyben ún. téli nagyszámlák. Forrás: Díjbeszedő Rt. és saját számítás

⁷ Ez a viszonyszám mutatja leginkább a BLT közvetlen hatását, egyben közvetlen hatást gyakorol a szolgáltatók likviditási helyzetére. Ugyanakkor az is nagyon lényeges, hogy 3-6-12 hónapon keresztül hogyan alakul a beszedettség, hogyan változik az ún. határidőn túli kintlevőségek, illetve a már behajthatatlan követelések volumene és aránya. (E kintlevőségek volumene – az áremelkedéssel párhuzamosan növekszik, azonban éves árbevételhez viszonyított arányuk nem haladja meg az 5 százalékot).

s kilakoltatásra kerülne sor. Tekintettel a krízishelyzetre, ilyenkor nincs mód kötelező saját részt előírni a kérelmezőknek, ugyanakkor az Alapítvány a kamatokat ebben az esetben nem támogatja, hanem „elvárja” a vagyongazdálkodóktól, hogy a hátralék kifizetése „ellenében” erről lemondjanak. Természetesen csak akkor kerülhet sor ilyen támogatás tényleges folyósítására, ha a vagyongazdálkodó visszavonja a felmondást.

A Hálózat Alapítvány kuratóriuma minden hónapban ülést tart és dönt a beérkezett kérelmekről. A kérelmek beadását aprólékos előkészítés előzi meg, melynek során a helyi segítő szolgálat szociális munkása (sokszor az erre a munkára kiképzett, specializált ún. adósságkezelő tanácsadó) és az adós ügyfél együttműködésében kialakítják az adósságrendezés módjait. A részletes – a szociális helyzetre, okokra, indoklásra, adósságra kiterjedő – kérelmek közül a 100 000 Ft feletti támogatási összegre, illetve az ún. krízis-támogatásokra irányuló kérelmek adatainak egy részét 1999 februárja óta elektronikus formában is rögzítik, a kuratórium döntéseinek elősegítés érdekében. 1999 februárja és 2002 júniusa között, vagyis mintegy három és fél év alatt 1589 olyan család fordult az Alapítványhoz, melyeknek a vagyongazdálkodó felmondta a lakásbérletét, s melyeknél csak a krízis-támogatással lehetett megakadályozni, hogy a család valóban az utcára kerüljön. Ugyanebben az időszakban 1540 olyan nagyhátralékos család fordult az Alapítványhoz, akik több mint 100 000 Ft támogatás megítélését kérvényezték. Ennek a 4029 családnak az elektronikus formában rögzített adatait elemezzük a következőkben. (Az eddigi összes, 16 930 kérelmező család közül a korábbi kérelmezők adatait, illetve a 100 000 Ft-nál kisebb támogatási igényt benyújtók adatait (76%) elektronikus formában nem mentették el.)⁸

A hónapról hónapra beérkező kérelmek időbeli alakulását igen sok tényező befolyásolja. A krízis-támogatási kérelmek általában néhány, jól meghatározható kerületből érkeznek, ahol éppen „kilakoltatási hullám”, akció veszi kezdetét. Azután a más kerületben lakókra kerül sor. Több év átlagában az mondható, hogy az ilyen esetek száma nem növekszik, 1999–2000-hez képest inkább csökken, nagy hullámmászásokkal, váratlan fordulatokkal. A 100 000 Ft feletti támogatást igénylők számának időbeli alakulása inkább mutat egyfajta stabil, lassú növekedést – szintén nagy havi hullámmászásokkal –, ami részben az eladósodott háztartások hátralékhalmozódására, a havi rezsizségekre nominális növekedésére, részben pedig a budapesti adósságkezelő támogató hálózat fokozatos bővülésére vezethető vissza.

Kiszorítás kerületi szinten

A hónapról hónapra beérkező krízis-támogatási kérelmek egyfajta képet adnak arról, hogy miként alakulnak Budapesten a lakbér (és csatlakozó rezsizsége) elmaradásából adódó felmondások, kilakoltatásra irányuló felszólítások. A kerületek közötti eltérés rendkívül jelentős ebből a szempontból. A kilakoltatás előtt álló családok kérelmeinek a 87 százaléka hét

⁸ Az adatok feldolgozásában segítségemre volt Komka Norbert és Kulinyi Luca.

HAZAI KÖRKÉP

kerületből érkezett. Ezek részben a hagyományos „bérlakásos” kerületek (Terézváros, Józsefváros, Kőbánya, Angyalföld), részben a néhány tömbszerű slumosodó bérlakásos lakóteleppel rendelkező kerületek (Zugló, Rákoskeresztúr, Pesterzsébet). A legsúlyosabb a helyzet Angyalföldön és Józsefvárosban, ahonnan átlagosan havi 8–10 krízis-kérelem is beérkezik. A többi 16 kerületből egyáltalán nem, vagy csak elvétve érkeznek ilyen

kérelmek. Emögött kétféle tendencia húzódik meg: vannak helyhatóságok, ahol nem akkora a probléma, vagy nem élnek a lakásbérleti jogviszony felmondásának eszközével, s vannak helyhatóságok, ahol a bajba kerülteknek szinte nincs kihez fordulniuk, vagy a vagyongekezelő még a Hálózat Alapítvány hátraleékiegyenlítő ajánlata alapján sem hajlandó lemondani a kamattartozásról, illetve eltekinteni a kilakoltatás végrehajtásától.

Mintegy öt év kérelmei alapján azt tapasztaltuk, hogy a kerületek rendkívül szigorú és nehezen követhető *kizáró* feltételeket alkalmaznak a *lakásfenntartási támogatás* szabályozásánál, megítélésénél, viszont ha valakinek – aki mégis megfelel a feltételeknek – ugyanakkor hátraleéka keletkezik, akkor annak eleve nem nyújtanak lakásfenntartási támogatást. A Hálózat Alapítványhoz eljuttatott környezattanulmányokból pontosan megállapítható, hogy számos olyan család, amely erőteljesen rászorult a támogatásra az elmúlt években, ennek ellenére nem kapott támogatást a kerületi önkormányzattól, s pontosan nyomon követhető, hogy gyakran emiatt (is) egyenes út vezetett a felmondáshoz – amikor már legfeljebb csak a Hálózat Alapítvány segítségére számíthattak...

Ettől lényegesen eltérő a 100 000 Ft feletti támogatási kérelmek területi megoszlása. Az ilyen kérelmeknek is mintegy a *70 százalék* összesen hat kerületből érkezett. Ezek azonban egészen más kerületek, a „nagy lakótelepes” kerületek (Óbuda, Újpest, Újpalota, Pestszentlőrinc, Kispest, Csepel). Az e területekről beérkező – 100 000 Ft feletti – támogatási kérelmek esetében az egy háztartásra jutó átlagos hátraleékösszeg több mint félmillió Ft.

A kilakoltatás előtt álló és a nagyhátraleékos családok és lakásaik

Korábbi írásunkban⁹ többek között bemutattuk, hogy ugyan a lakosság mintegy 12 százaléká folyamatosan nem képes önerejéből kifizetni a havi lakásfenntartási költségeket, lakásfenntartási támogatásban legfeljebb a háztartások 3 százaléká részesül. Azt is részletesen elemeztük, hogy a helyi önkormányzatok milyen szabályozási technikákon keresztül szorítják ki a támogatásra szorulókat egyes csoportjait a támogatáshoz jutásból. A Hálózat Alapítvány adatai részben abba is bepillantást engednek, hogy kik is – vagyis milyen lakásokban élők, milyen jövedelemmel rendelkezők stb. – azok, akik a támogatásokból nem, legfeljebb a retorziókból részesülhetnek.

A lakbérhátraleé miatt kilakoltatás előtt álló családok *56 százalék* kicsi, 40 m²-esnél kisebb lakásban él; csupán *14 százalékuk* lakásának mérete haladja meg a 60 m²-t. Ezeknek a lakásoknak több mint a fele (56%) egyszobás. Az 1600 kilakoltatás előtt álló családból mindössze 120 lakása volt 3 (vagy annál több) szobás. A kilakoltatás előtt álló családok laká-

⁹ Győri Péter: A szubszidiaritás útja is kirekesztéssel van kikövezeve. Működik-e a lakhatás megőrzését szolgáló támogatási-szabályozási rendszer ma Magyarországon? Készült az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Szociális Stratégiai Önálló Osztály „Társadalmi befogadás 2002.” kutatási programja keretében. 2003.

sainak 40 százaléka komfortnélküli, vagy félkomfortos lakás. Ezek a lakások – szinte kizárólag – önkormányzati tulajdonú lakások (a kilakoltatás természetéből adódóan). Összefoglalva: kiket lakoltatnának ki az önkormányzatok? Többségében kis alapterületű, egyszobás, nem komfortos lakásban lakókat, kisebb részben közepes alapterületű, másfél, két szobás, komfortos-összkomfortos lakásokban lakó családokat.

A nagyhátralékosokat nem pusztán az jellemzi, hogy egészen más területen, hanem az is, hogy egészen más lakásokban laknak. E lakások szinte kivétel nélkül (96%) összkomfortos, távfűtéses lakások, melyek több mint két lakószobából állnak (a félszobákat is ideszámítva 97%), s általában közepes alapterületűek (40–80 m²-es 87%).

Más-más háztartástípus jellemző a kétféle hátralékos csoportra. A kis, komfortnélküli lakásokban lakó, kilakoltatás előtt álló háztartások több mint negyede (28%) egyszemélyes háztartás, több mint fele (51%) legfeljebb két főből álló mikroháztartás. A közepes méretű, összkomfortos lakásokban élő nagyhátralékosok között alig találunk egyszemélyes háztartást (3%). Itt a 3-4-5 fős családok a jellemzőek (66%), de közel egyötödük (18%) ennél is népesebb család (a másik csoport 7 százaléka tartozik e népesebb csoportba).

Az ún. nagycsaládosok (ahol 3 vagy több kiskorú gyermeket nevelnek) a krízis-támogatást kérők körében nagyobb arányt képviselnek (12%) a lakótelepi lakásokban lakó családokhoz képest (8%), bár a lakótelepi csoportban több a gyerekes család (63%), zömük azonban „csak” egy-két gyermeket nevel. A Hálózat Alapítvány által ebben a periódusban támogatott két vizsgált csoportban összesen 3274 kiskorú gyermek élt, ebből 1619 gyermek olyan családban, melyeknek már felmondták a bérleti szerződését, s támogatás hiányában az utcára lakoltatták volna ki őket.

A széles körben elterjedt közvélekedéssel ellentétben nem kevés azon hátralékos háztartások aránya sem, ahol nyugdíjasok élnek. A krízis-támogatást kérő háztartások 30 százalékában, a 100 000 Ft feletti támogatást kérő háztartások 36 százalékában élnek nyugdíjasok. Az érintett családok igen súlyos helyzetét mutatja, hogy a 100 000 Ft feletti támogatást kérő háztartások 60 százalékában egyáltalán nincs aktív kereső, s e csoport másik 36 százalékában egy aktív keresőt találunk – miközben e lakótelepi lakások fenntartásához már 15 évvel ezelőtt is a kétkeresős családmodell illeszkedett. Ennél még rosszabb a helyzet a krízis-támogatást kérők körében, ahol a háztartások több mint felében (56%) nincs aktív kereső, másik egynegyedében (28%) csak egy aktív keresőt találunk. Mindkét hátralékos csoportban a gondok sokszor a munkanélküliséggel párosulnak. Jelenleg a vizsgált háztartások 53, illetve 45 százalékában (krízis-helyzetű, illetve nagyhátralékos) él aktív korú munkanélküli személy, de a beszámolókból jól látható, hogy a családok ennél jóval nagyobb részének kellett szembenéznie hosszabb-rövidebb időszakon keresztül a munkanélküli helyzetből adódó egzisztenciavesztéssel, ezen belül a hátralékos válással.

A családok jövedelme, a lakásfenntartási kiadások

Ezek után nem meglepő, hogy mindkét hátralekos csoportban nagyon alacsony jövedelmeket találunk. „Önhibásak-e”, vagy sem, s hogy mennyire a hátralekosok, azon el lehet vitatkozni, az azonban tény, hogy többségük mélyen a létminimum alatt él, évek óta. A lakbérhátralek miatt kilakoltatás előtt állók a város nagyon szegény családjai köréből kerülnek ki, 70 százalékuk egy főre jutó jövedelme nem haladta meg a havi 20 ezer Ft-ot a kérelem beadásakor, 94 százalékuk egy főre jutó havi jövedelme kevesebb volt 30 ezer Ft-nál. A jóval drágább lakásokban élő nagyhátralekosok körében is hasonló a helyzet: 96 százalékuknak 30 ezer Ft-nál, 63 százalékuknak 20 ezer Ft-nál alacsonyabb egy főre jutó jövedelemből kellett gazdálkodnia.

Miközben e zömében nagyon alacsony jövedelmű családok pénzbevételei kevésbé térnek el egymástól, a két csoport lakásainak különbözőségéből adódóan a lakásfenntartási kiadásaik lényegesen eltérőek. A kicsi, komfortnélküli lakásokban lakó, kilakoltatás által fenyegetett családok lakáskiadásai másokéihoz képest alacsonyak: többségük (52%) ilyen kiadásai 5–15 ezer Ft között mozogtak a kérelem beadásakor, s e kiadások csak minden tizedik esetben haladták meg a havi 25 ezer Ft-ot. Ezzel szemben az összkomfortos lakásokban lakó nagyhátralekosok töredéke (8%) közölte, hogy havi 15 ezer Ft-nál alacsonyabb lenne a lakásfenntartás költsége, nagy részüknek (71%) 15–30 ezer Ft közötti havi lakáskiadásokat kellene kifizetnie, egy ötödük esetében a havi 30 ezer Ft-ot is meghaladnák ezek a terhek.

A lakásfenntartás költségei a kilakoltatás előtt állók körében többnyire (73%) meghaladják a család jövedelmének 25 százalékát, minden ötödik esetben a családi jövedelem több mint felét e kiadások vinnék el. A nagyhátralekosok esetében elvértve (8%) találunk olyanokat, ahol a családi jövedelem 25 százaléka alatt lenne a lakásfenntartási kiadások aránya, itt közel minden második család (48%) jövedelmének több mint a felét teszi ki e kiadások, minden ötödik család esetében a jövedelmek 75 százalékát is meghaladják a lakáskiadások. Olyan deficit háztartásokkal is találkozhatunk, ahol a kifizetendő lakásfenntartási kiadások önmagukban nagyobb összeget tesznek ki, mint a háztartás teljes havi jövedelme (és emellett még pl. táplálkozni is kellene).

Mint láttuk, az egy főre jutó havi 20–30 ezer Ft-os jövedelmek feléről, háromnegyedéről van szó. Ezeknek az embereknek sokszor gyakran kevesebb mint 10 ezer Ft-ból kellene életben maradniuk – miközben fizetnék a lakáskiadásokat. Nem tudják fizetni – ezért állnak kilakoltatás előtt...

És ezek a családok rendre nem jutnak hozzá a helyi önkormányzattól a lakásfenntartási támogatáshoz. A fővárosi kerületek szinte mindegyike kizárja a támogatásból azokat, akik fizetési elmaradásban vannak, de ennek ésszerű magyarázatát máig nem adta meg senki. Eközben a kérelmek sokaságából az is rendre kiderül, hogy az eladósodást megelőzően sem jutottak helyi támogatáshoz ezek a családok, ami hatékonyan elősegítette, hogy hátralekossá váljanak, s hogy ezért majd kilakoltassák őket.

Bár az érintett családok jövedelmei alapján nem sok kétségünk lehet

HAZAI KÖRKÉP

afelől, hogy a Hálózat Alapítvány által nyújtott támogatások társadalmi értelemben „célzottaknak” tekinthetőek, ezt is ellenőriztük. Ez azt mutatja, hogy a nagyhátralekosoknak nyújtott támogatások 61 százalékát a 20 ezer Ft alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező családok kapták, e támogatások 96 százaléka (366 millió Ft) a 30 ezer Ft/fő alatti jövedelemmel rendelkezőkhöz jutott. A krízis-támogatások 69 százalékát a 20 ezer Ft/fő jövedelemmel, 95 százalékát (204 millió Ft) a 30 ezer Ft/fő jövedelemmel rendelkező családok kapták a vizsgált időszakban.

A kilakoltatásra okot adó lakbérhátralékok és a nagyhátralékok

A különböző komfortfokozatú lakásokban (egyébként, mint tudjuk, a különböző kerületekben is) más és más a lakbér, igencsak eltérő a hátralékok mértéke is, s bizony rendkívül eltérő – adataink alapján biztosan állíthatjuk, hogy teljességgel kiszámíthatatlan – az az összeg, amely esetében valakinek valahol felmondják a lakásbérleti szerződését. A Hálózat Alapítványhoz forduló, kilakoltatással fenyegetett családok 15 százalékának kevesebb, mint 50 ezer Ft hátraléka volt, miközben 25 százalékuk már 200 ezer Ft-nál is több lakbérrel tartozott, amikor felmondanak nekik. A krízis-támogatást kérelmezők felének több mint 100 ezer Ft a lakbérhátraléka. A nagyhátralékosok többségének (62,1%) hátraléka a kérelem beadásakor már meghaladta a 400 ezer Ft-ot, s vannak családok, ahol a hátralék már az egymillió forintot is felülmúlja. Ezek a családok zömmel saját tulajdonú, összkomfortos lakásban laknak, a kilakoltatás őket közvetlenül nem fenyegeti.

Bár semmilyen összefüggést nem sikerült találnunk a hátralék nagysága és a kilakoltatási szándék között, vagy ha igen, az inkább egyfajta fordított összefüggés: ott, ahol a leggyakoribbak a felmondások, átlagosan a legalacsonyabb a kilakoltatásra váró családok lakbérhátraléka (Térezváros, Józsefváros, Kőbánya, Angyalföld, Zugló). Azt is mondhatnánk, hogy ezek a „legszigorúbb” önkormányzatok sokszor már néhány tízezer forintos hátraléknál kitennék a családot. (Rendre találkozunk 3-4 ezer forint lakbérhátralékot felhalmozó, kilakoltatásra váró családokkal.) Ismét hangsúlyozzuk, nagyon rossz lakásban élő, nagyon alacsony jövedelmű, helyi lakásfenntartási támogatásban mégsem részesülő családokról van szó. A 100 000 Ft feletti támogatási igénnyel jelentkező háztar-

HAZAI KÖRKÉP

tások átlagos hátraléka rendre, minden kerületben többszöröse a kilakoltatás előtt álló családok átlagos hátralékának.

Megítélt támogatási összegek kerületenként

A vizsgált időszak alatt – 1999 eleje és 2002 közepe között – a Hálózat Alapítvány 217 millió Ft-ot folyósított a krízis-támogatásokra, és 387 millió Ft-ot a 100 000 Ft feletti támogatási kérelmekre (összesen 604 millió Ft támogatás). A krízis-támogatások sajátos konstrukciót jelentenek az Alapítvány támogatásai körében, mivel ebben az esetben kötelező önrész nincs előírva (bár előfordul ilyen kérelem is), éppen azért, hogy ennek hiánya ne vezethessen a tényleges kilakoltatáshoz. A támogatási összeg lényegében a bérbeadóhoz, a kerületi vagyongazdálkodóhoz folyik be, hátralékkiegyenlítésként. A legnagyobb ilyen összeg a józsefvárosi vagyongazdálkodó kasszáját gyarapította, közel 41 millió Ft-tal. Az angyalföldi, rákoskeresztúri, pestszéchenyi vagyongazdálkodók közel 30–30 millió Ft összegű behajthatatlan kintlévőséghez jutottak hozzá ezen az úton (összesen ez mintegy 800 család lakhatása megőrzésének az ára volt), Terézváros, Kőbánya, Zugló vagyongazdálkodói 20–20 millió Ft körüli összeghez jutottak hozzá ugyancsak ezen az úton.

Más a helyzet a 100 000 Ft feletti támogatási kérelmeknél. Ezek a hátralékok legnagyobb részt a távfűtéshez kötődnek, vagyis a Fővárosi Távfűtő Művek Rt. kintlévőségei. A többi támogatáshoz hasonlóan itt kötelező önrész is van, vagyis ezekben az esetekben a megítélt támogatás tényleges folyósításának előfeltétele, hogy az ügyfél az előírt saját részt befizesse. Az újpesti és csepeli lakótelepek lakói igényelték a legnagyobb összegű támogatást ebben a három éves időszakban (61 és 59 millió Ft-ot), de az óbudai, újpalotai, kispesti lakótelepeken élők is több mint 40–40

millió Ft-nyi támogatást kértek és kaptak. A Hálózat Alapítvány összesen 387 millió Ft-nyi támogatása (csak a 100 000 Ft feletti támogatást igénylők körében) az önrészek befizetésével együtt nem kevesebb, mint 828 millió Ft-nyi kintlevőség rendezését eredményezte. (Ez máshonnan nézve megfelel annak, mintha a FŐTÁV Rt. (vagy a Díjbeszedő Rt.) a 828 millió Ft-os behajthatatlan kintlevőség-állományát 53 százalékos áron eladta volna – lényegében behajtási költségek nélkül).

Elemzésünk elején említettük, hogy a vizsgált háztartások a Hálózat Alapítvány által támogatott hátralékos háztartásoknak csak egy részét teszik ki. Az összes hátralékos háztartás részére nem 604 millió Ft, hanem 1 milliárd 173 millió Ft támogatást nyújtott az Alapítvány. Említettük, hogy ennek az összegnek a végső forrását maguknak a szolgáltatóknak a befizetései, illetve azok kamata biztosította. Az elemzés alapján mintegy 800 millió – 1 milliárd Ft-ra tehető az az összeg, melyet ezen túlmenően a Hálózat Alapítvány támogatási rendszere „megmozdított”, amit saját részként az adós háztartások az adósságrendezés keretében befizettek. Ezzel valamelyest enyhült az adósság-nyomás az érintett háztartásokon, enyhült a szolgáltatók kintlevőségeinek növekedési üteme, de nem enyhült, hanem inkább növekedett a szociális szektorban közreműködő adósságkezelő tanácsadókra nehezedő nyomás. Nekik a haszonból eddig a munka jutott.

Györi Péter, Budapesti Módszertani Szociális Központ, e-mail: gyori_peter@yahoo.com

HAZAI KÖRKÉP

1–13. táblázat A Hálózat Alapítványtól krízis-támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők összetétele a vizsgált tényezők szerint

A lakás... ...komfortfokozata	Krízis-támogatások			Százezer Ft feletti		
	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Összkomfort	416	26,2	26,2	1474	95,7	95,7
Komfort	542	34,1	60,3	42	2,7	98,4
Félkomfort	183	11,5	71,8	17	1,1	99,5
Komfortnélküli	448	28,2	100,0	7	0,5	100,0
...mérete (m ²)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
- 20	59	3,7	3,7	12	0,8	0,8
20 – 40	839	52,8	56,5	188	11,8	13,0
40 – 60	455	28,6	85,1	882	12,0	70,3
60 – 80	185	11,6	96,8	428	26,9	98,1
80 –	51	3,2	100,0	30	1,9	100,0
...fűtése	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Nincs	19	1,2	1,5	1	0,1	0,1
Központi	371	23,3	24,5	1421	95,0	95,1
Gáz+hagyományos	813	51,2	75,7	50	3,3	98,4
Villany	329	20,7	96,4	4	0,3	98,7
Vegyes	57	3,6	100,0	20	1,3	100,0
...szobaszáma (egész+fél)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
1	884	55,6	55,6	49	3,1	3,1
1+1	191	12,0	67,7	80	5,0	8,1
1+2 v. 3	36	2,3	69,9	667	42,0	50,1
2	320	20,1	90,1	13	0,8	50,9
2+1 v. 2	38	2,4	92,4	545	34,3	85,2
3 v. több	120	7,6	100,0	218	13,8	100,0
A családban... ...az együttélők száma (fő)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
1	449	28,3	28,3	49	3,1	3,1
2	366	23,0	51,3	207	13,0	16,1
3	304	19,1	70,4	342	21,5	37,6
4	231	14,5	85,0	356	22,4	60,0
5	133	8,4	93,3	356	22,4	82,4
6 v. több	106	6,9	100,0	278	17,6	100,0
...az aktív keresők száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	890	56,0	56	639	40,2	40,2
1	441	27,8	83,8	566	35,6	75,8
2	167	10,5	94,3	275	17,3	93,1
3	61	3,8	98,1	69	4,3	97,5
4 v. több	30	2,0	100,0	40	2,5	100,0
...a kiskorú gyerekek száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	690	43,4	43,4	596	37,5	37,5
1	491	30,9	74,3	552	34,7	72,2
2	225	14,2	88,5	308	19,4	91,6
3	107	6,7	95,2	84	5,3	96,9
4 v. több	76	4,8	100,0	49	3,2	100,0

Győri: Szemben az árral...

...a nyugdíjasok száma	Krisis-támogatások			Százezer Ft feletti		
	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	1049	66,0	66,0	882	55,5	55,5
1	480	30,2	96,2	558	35,1	90,6
2 v. több	60	3,8	100,0	149	9,5	100,0
...a munkanélküliek száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	745	46,9	46,9	867	54,6	54,6
1	648	40,8	87,7	531	33,4	88,0
2	167	10,5	98,2	152	9,6	97,5
3 v. több	29	1,9	100,0	38	2,5	100,0
Egy főre jutó jövedelem (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Nincs	13	0,8	0,8	0	0	0
1 - 10	225	14,3	15,1	156	10,2	10,2
10 - 20	873	55,4	70,5	803	52,4	62,6
20 - 30	373	23,7	94,2	514	33,6	96,2
30 -	91	5,8	100,0	58	3,8	100,0
A havi lakbér (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Nincs lakbér	0	0	0	850	53,5	53,5
0-2	243	15,3	15,3	26	1,6	55,1
2-4	454	28,6	43,9	100	6,3	61,4
4-6	363	22,8	66,7	181	11,4	72,8
6-8	236	14,9	81,6	177	11,1	84,0
8-10	149	9,4	90,9	139	8,7	92,7
10-	144	9,1	100,0	154	9,7	100,0
A havi lakás-kiadások (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0-5	120	7,6	7,6	34	2,2	2,3
5-10	444	28,0	35,5	92	6,0	8,3
10-15	387	24,4	59,9	309	20,1	28,3
15-20	282	17,8	77,6	455	29,6	57,9
20-25	184	11,6	89,2	348	22,6	80,5
25-30	106	6,7	95,9	160	10,4	90,9
30-	65	4,1	100,0	140	9,1	100,0
Lakáskiadások az összjövedelem arányában (%)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0-25	432	27,4	27,4	117	7,6	7,8
25-50	675	42,9	70,3	681	44,5	52,2
50-75	301	19,1	89,5	425	27,7	80,0
75-100	88	5,6	95,0	168	11,0	90,9
100-	78	4,9	100,0	139	9,0	100,0
Együtt	1589	100,0		1540	100,0	

HAZAI KÖRKÉP

Győri: Szenben az árral...

HAZAI KÖRKÉP

14. táblázat A Hálózat Alapítványtól krízis-támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők hátralékának és támogatásának összege, kerületek szerint

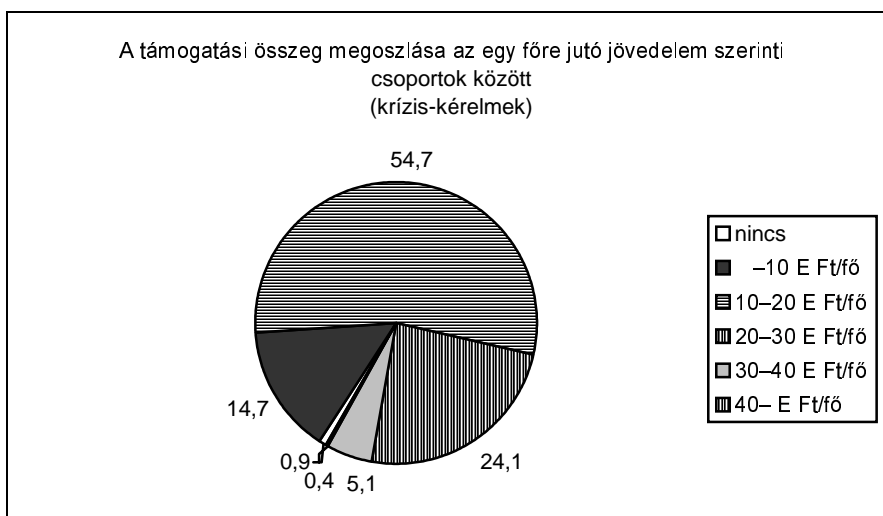
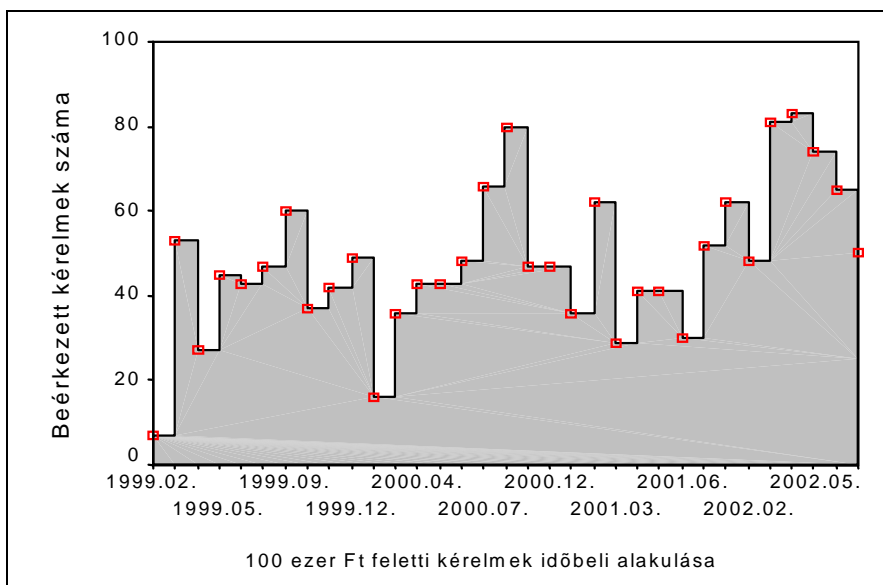
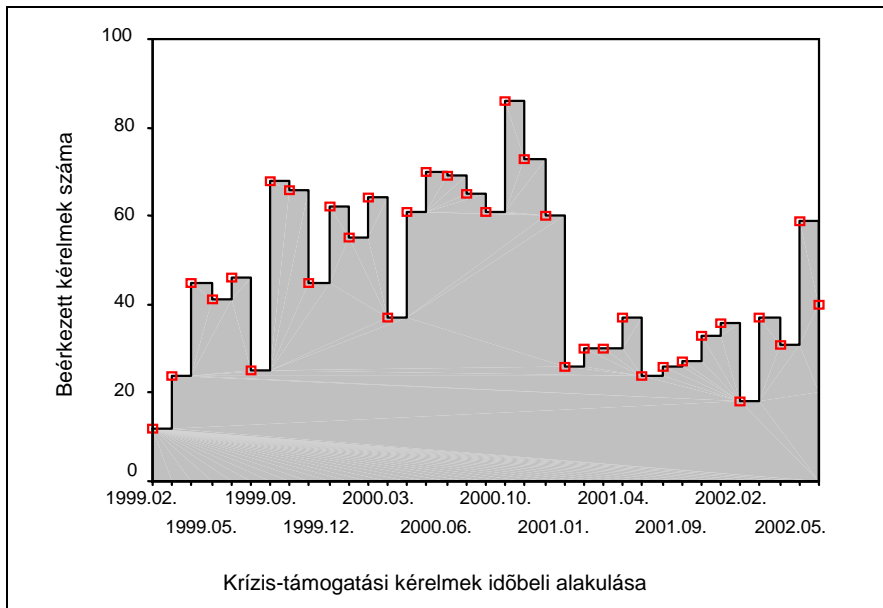
Kerület	Krízis-kérelmek			100 000 Ft feletti kérelmek					Együttes összeg (Ft)
	Hátralék = kapott támogatás Átlag (Ft/db)	db	Összeg (Ft)	Átlag (Ft/db)	Hátralék db	Összeg (Ft)	Átlag (Ft/db)	Kapott támogatás Összeg (Ft)	
1	292 407	3	877 223	214 646	1	214 646	108 130	108 130	985 353
2	0	0	0	244 073	3	732 221	136 622	409 867	409 867
3	376 143	14	5 266 012	545 172	178	97 040 632	256 447	45 647 600	50 913 612
4	0	0	0	568 611	236	134 192 218	259 097	61 147 044	61 147 044
5	250 000	1	250 000	323 476	5	1 617 384	166 311	831 557	1 081 557
6	100 678	176	17 719 429	253 311	2	506 622	127 040	254 080	17 973 509
7	122 112	39	4 762 406	343 695	6	2 062 173	142 741	856 451	5 618 857
8	136 283	299	40 748 668	388 973	10	3 889 736	169 317	1 693 178	42 441 846
9	99 362	82	8 147 704	515 085	27	13 907 301	263 728	7 120 670	15 268 374
10	140 679	155	21 805 247	443 457	72	31 928 959	187 508	13 500 598	35 305 845
11	0	0	0	503 866	72	36 278 379	246 514	17 749 075	17 749 075
12	67 222	4	268 891	0	0	0	0	0	268 891
13	110 728	256	28 346 445	465 724	61	28 409 199	224 545	13 697 272	42 043 717
14	139 210	149	20 742 296	474 806	65	30 862 426	208 547	13 555 614	34 297 910
15	208 259	32	6 664 293	492 685	176	86 712 608	231 697	40 778 787	47 443 080
16	93 598	1	93 598	524 846	4	2 099 384	348 358	1 393 432	1 487 030
17	229 972	129	29 666 389	508 795	58	29 510 160	241 152	13 986 862	43 653 251
18	248 891	1	248 891	549 850	118	64 882 417	263 243	31 062 675	31 311 566
19	255 485	1	255 485	630 369	154	97 076 922	311 181	47 921 970	48 177 455
20	261 415	106	27 710 042	533 303	46	24 531 940	248 559	11 433 731	39 143 773
21	282 917	9	2 546 260	600 393	220	132 086 460	266 611	58 654 500	61 200 760
22	184 603	5	923 018	405 564	23	9 327 978	201 449	4 633 345	5 556 363
23	0	0	0	239 435	2	478 871	122 586	245 172	245 172
Együtt	148 455	1462	21 7042 297	538 238	1539	828 348 636	251 255	386 681 610	603 723 907

15. táblázat A Hálózat Alapítóánytól krízis-támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők hátralékának és támogatásának összege, az egy főre jutó jövedelem szerint

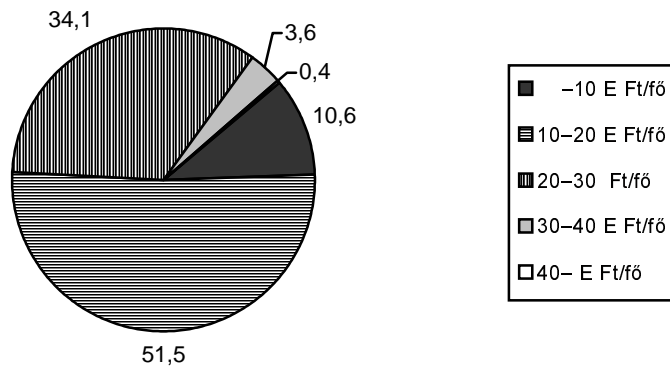
Egy főre jutó jövedelem (ezer Ft/fő)	Krízis-kérelmek			100 000 Ft feletti kérelmek					
	Háztartások száma	Hátralék = kapott támogatás Összeg (Ft)	%	Háztartások száma	Hátralék Összeg (Ft)	%	Háztartások száma	Kapott támogatás Összeg (Ft)	%
nincs	13	1 987 493	0,9						
-10 E Ft/fő	206	31 663 574	14,7	156	86 908 142	10,6	156	40 633 465	10,6
10-20 E Ft/fő	796	11 8071 459	54,7	803	423 716 680	51,5	803	194 704 492	50,7
20-30 E Ft/fő	347	52 048 533	24,1	514	280 465 064	34,1	514	132 545 694	34,5
30-40 E Ft/fő	77	10 998 361	5,1	54	29 360 487	3,6	54	14 588 067	3,8
40- E Ft/fő	9	962 557	0,4	4	3 086 642	0,4	4	1 626 477	0,4
Együtt	1448	215 731 977	100,0	1 531	823 537 015	100,0	1 531	384 098 195	100,0

16. táblázat A Hálózat Alapítóánytól krízis-támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők hátralékának összege

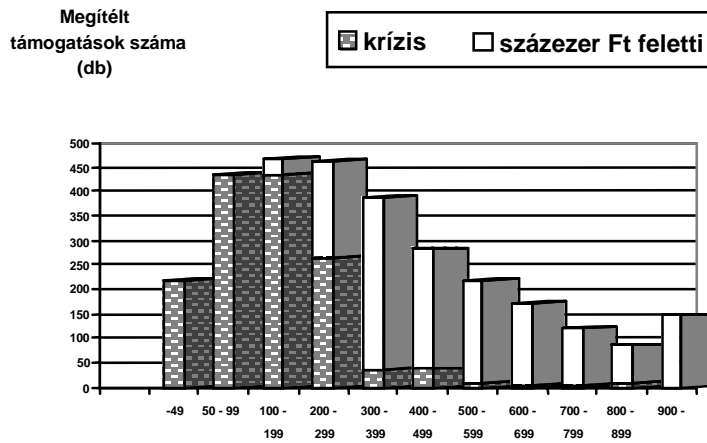
		Hátralékösszeg (ezer Ft)										Együtt	
		-49	50-99	100-199	200-299	300-399	400-499	500-599	600-699	700-799	800-899		900-
Krízis-kérelmek	db	221	434	435	265	36	40	11	6	6	8		1462
	%	15,1	29,7	29,8	18,1	2,5	2,7	0,8	0,4	0,4	0,5		100,0
100 ezer Ft feletti kérelmek	db			32	199	353	243	208	166	114	78	147	1540
	%			2,1	12,9	22,9	15,8	13,5	10,8	7,4	5,1	9,5	100,0
Együtt	db	221	434	467	464	389	283	219	172	120	86	147	3002
	%	7,4	14,5	15,6	15,5	13,0	9,4	7,3	5,7	4,0	2,9	4,9	100,0

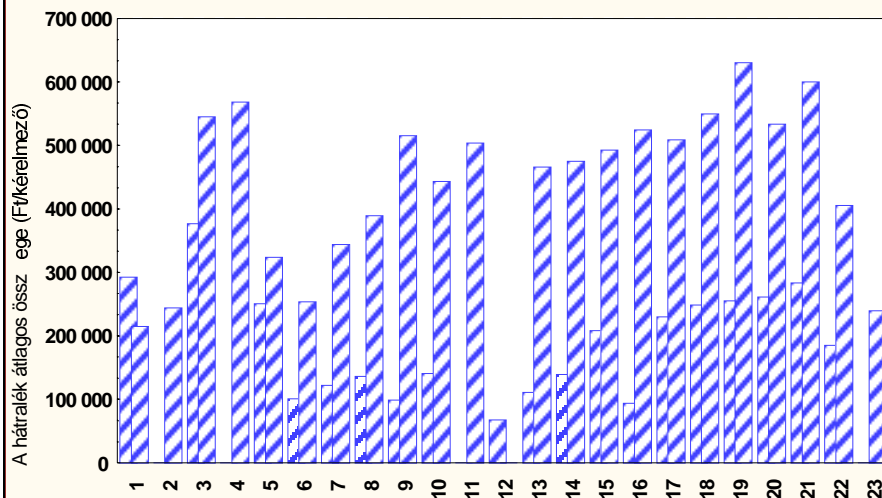
A támogatási összeg megoszlása az egy főre jutó jövedelem szerinti csoportok között (százezer Ft feletti)

A megítélt támogatások számának megoszlása a támogatás mértéke

A krízis és nagyhátralékos kérelmezők hátralékának átlagos összege kerületenként

A Hálózat Alapítvány által megítélt krízis és százezer forint feletti támogatások együttes összege kerületenként (millió Ft)

